

QuickScan Opsporen Ontplofbare Oorlogsresten

Vinkenbaan 4, Warmond Gemeente Teylingen

IDDS Explosieven B.V.

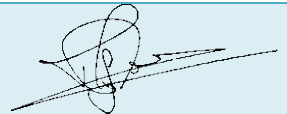
Datum : 2 september 2021
Kenmerk : A0418-04/KMA/QS1
In opdracht van : The Way You Live Almere B.V.
Auteur : Dhr. K.J. Marijt MA (historicus)
Status : Definitief
Versie : 1.0

ACCORDERING

QuickScan Opsporen Ontploffbare Oorlogsresten, Vinkenbaan 4, Warmond
Gemeente Teylingen
Kenmerk: A0418-04/KMA/QS1

Benadrukt wordt dat onderhavige rapportage geen historisch vooronderzoek conform het Certificatieschema Vooronderzoek en Risicoanalyse ontploffbare oorlogsresten (CS-VROO-01) betreft.

Afbeelding voorpagina: Luchtfoto genomen tussen 1920 en 1940 van Warmond. Bron: Collectie Nederlands Instituut voor Militaire Historie, collectie fotoafdrukken Koninklijke Landmacht

Gezien en goedgekeurd door		Functie	Datum	Handtekening
Organisatie	Naam			
IDDS Explosieven B.V.	Dhr. K.J. Marijt MA	Historicus Adviseur OOO	07-09-2021	
IDDS Explosieven B.V.	Dhr. T.G.M. Neijenhuis	Senior Deskundige OOO	6-9-2021	

© IDDS Explosieven B.V. Alle rechten voorbehouden.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	4
1.1	Aanleiding van de QuickScan ontplofbare oorlogsresten.....	4
1.2	Historisch vooronderzoek ontplofbare oorlogsresten.....	5
1.3	Overzicht geraadpleegde bronnen.....	6
2.	Oorlogshandelingen in en rondom het onderzoeksgebied	7
2.1	De Meidagen van 1940	7
2.2	Duitse bezetting	8
2.3	Bevrijding.....	11
3.	Conclusie en advies	12
3.1	Conclusie	12
3.2	Advies.....	13

Bijlagen

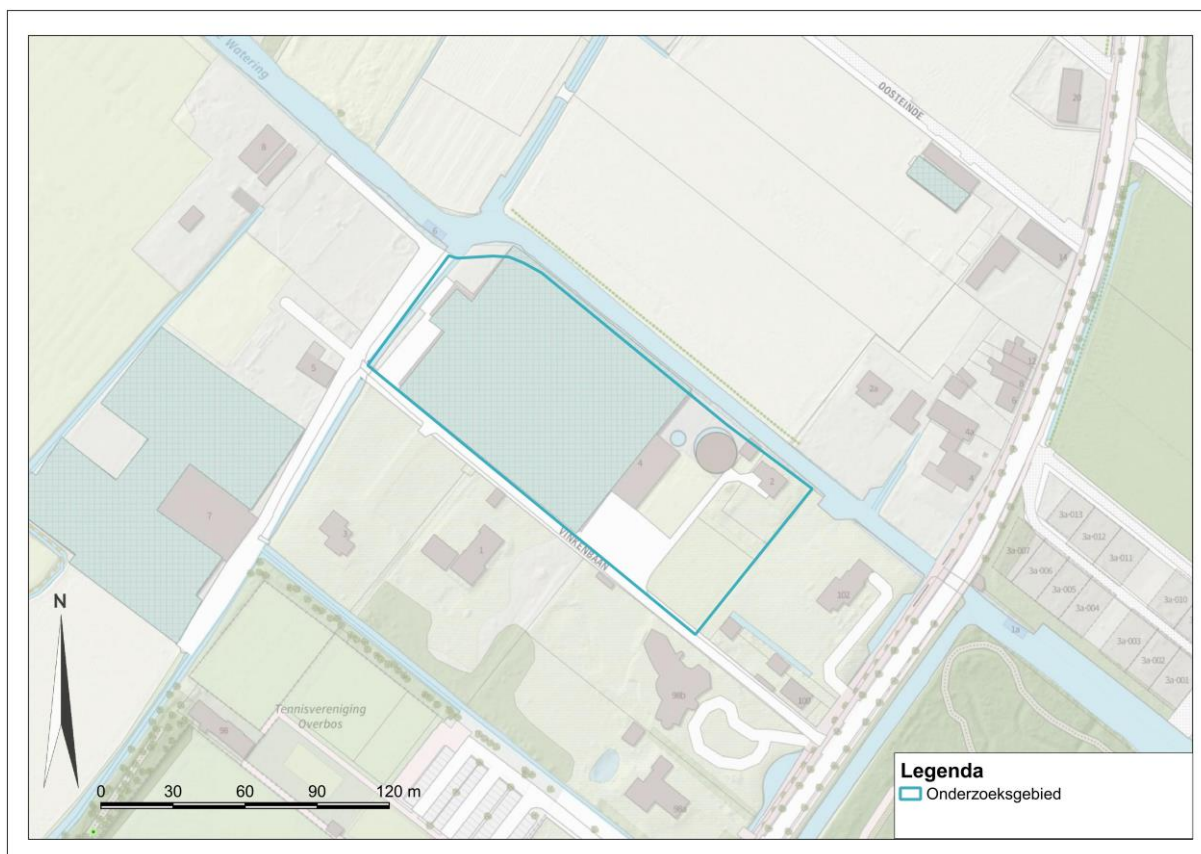
1. Protocol spontaan aantreffen ontplofbare oorlogsresten

1. Inleiding

1.1 Aanleiding van de QuickScan ontplofbare oorlogsresten

In de nabije toekomst staan diverse grondroerende werkzaamheden binnen het onderzoeksgebied Vinkenbaan 4 te Warmond (provincie Zuid-Holland) gepland. Door de opdrachtgever is gevraagd een QuickScan naar ontplofbare oorlogsresten uit te voeren voor het onderzoeksgebied. Achtergebleven ontplofbare oorlogsresten uit de Tweede Wereldoorlog in de Nederlandse bodem kunnen een risico vormen binnen de realisatie van een project.

Vanzelfsprekend is het aantreffen van ontplofbare oorlogsresten gevaarlijk, maar naast de veiligheidsrisico's kan ook druk op planning en budget ontstaan. Hiernaast is er in de Arbeidsomstandighedenwet een verplichting jegens de werkgevers opgenomen dat deze de risico's van het werk in kaart moeten brengen. Derhalve dient er tijdens de voorbereiding van een project altijd gekeken worden of er tijdens de uitvoering van het project risico's zijn doordat er zich in het onderzoeksgebied mogelijk ontplofbare oorlogsresten bevinden.

Figuur 1: Het onderzoeksgebied Vinkenbaan 4 te Warmond is weergegeven met blauwe omkadering.

1.2 Historisch vooronderzoek ontplofbare oorlogsresten

Na raadpleging van de VEO Bommenkaart en de interne database van IDDS blijkt dat er, voor zover bekend, voor het onderzoeksgebied nog geen historisch vooronderzoek naar ontplofbare oorlogsresten is uitgevoerd. Wel zijn in de nabijheid van het onderzoeksgebied enkele onderzoeken uitgevoerd. Hiervan heeft IDDS de onderstaande onderzoeken geraadpleegd (zie figuur 2):

1. QuickScan Explosieven (NGCE) N44 en A44, uitgevoerd door Tauw d.d. 2 december 2011;
2. Vooronderzoek Conventionele Explosieven Cluster Bollenstreek Zuid Hoogheemraadschap van Rijnland, uitgevoerd door Saricon met documentcode 72531-VO-05, d.d. 27 juli 2010;
3. Historisch Vooronderzoek Uitbreiding Marienhaven Warmond, uitgevoerd door IDDS Explosieven B.V. met kenmerk 18110816, d.d. 1 maart 2019;
4. Historisch Vooronderzoek Oosteinde Warmond, uitgevoerd door Bombs Away met kenmerk 20P155 versie 2.0, d.d. 29 september 2020.

Figuur 2: Voor het onderzoeksgebied (lichtblauwe omkadering) is op basis van de VEO bommenkaart en interne database nog geen vooronderzoek uitgevoerd. Wel zijn er in nabijheid enkele onderzoeken uitgevoerd (zie groene en paarse vlakken).

IDDS heeft de vooronderzoeken en de QuickScan geraadpleegd. Het vooronderzoek van Saricon en de QuickScan zijn opgesteld volgens de oude norm en zodoende zijn er maar een beperkt aantal bronnen geraadpleegd. Zodoende heeft IDDS Explosieven B.V. voor de volledigheid nog diverse bronnen geraadpleegd, waaronder:

- Gevechtsverslagen en -rapporten van de Meidagen 1940 (collectie 409 van het Nederlands Instituut voor Militaire Historie);
- De collectie Duitse verdedigingswerken, bestaande uit rapporten, verslagen en kaarten die door het Nederlandse verzet tijdens de oorlog zijn gemaakt (collectie 575 van het Nederlands Instituut voor Militaire Historie);
- Digitaal materiaal van de *Library and Archives Canada (LAC)* waaronder kaartmateriaal.

1.3 Overzicht geraadpleegde bronnen

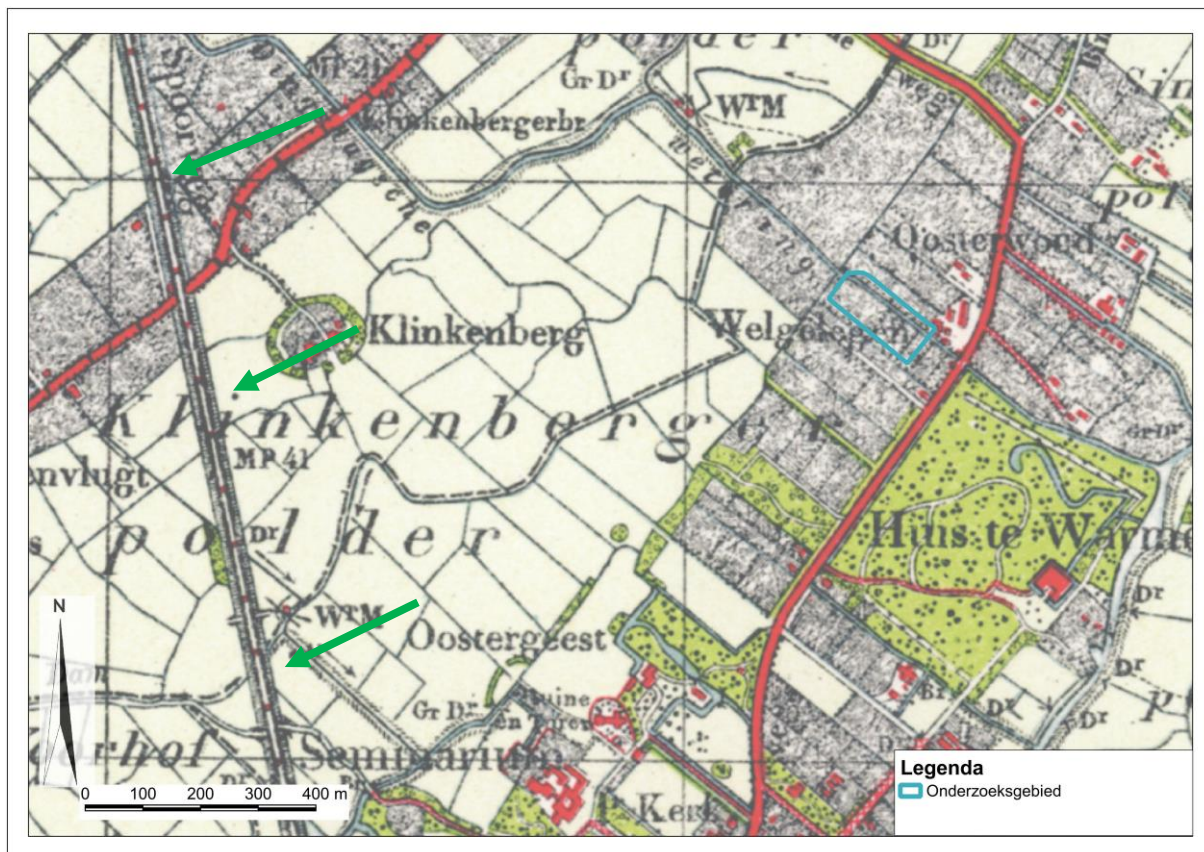
Naast het eerdergenoemde historisch vooronderzoek zijn ook onderstaande bronnen geraadpleegd bij het uitvoeren en opstellen van deze QuickScan ontplofbare oorlogsresten:

- [VEO Bommenkaart](#);
- [TopoTijdreis](#);
- [Verliesregister Studiegroep Luchtoorlog 1939-1945](#);
- Fotocollectie van het Nationaal Archief;
- Beeldbank van het Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH);
- Collecties 409 en 575 van het NIMH;
- A. van Noort en M. Fannee, *Warmond in de Tweede Wereldoorlog* (Warmond 2020);
- H. van Amsterdam en P. van der Voort, *Bollenstreek in oorlogstijd 1940-1945* (Sassenheim 1995);
- G.J. Zwanenburg, *En nooit was het stil...Kroniek van een luchtoorlog* (dl 1&2; Den Haag 1991-1993);
- M. Middlebrook en C. Everitt, *The Bomber Command War Diaries. An operational reference book 1939-1945* (Leicester 1996);
- *Defence overprint Leiden [East] 12 april 1945*, McMaster University Library

2.2 Duitse bezetting

Tijdens de bezettingstijd vinden er in Warmond en omgeving diverse oorlogshandelingen plaats. Direct na de Duitse bezetting wordt Nederland met enige regelmaat getroffen door (kleinschalige) geallieerde bombardementen. Deze bombardementen zijn met name gericht op vliegvelden, havens, infra en industriegebieden. Ook de spoorlijnen zijn een geliefd doelwit van de geallieerden. De spoorlijn (zie figuur 3, groene pijlen) te Warmond, behorende bij het traject Leiden- Haarlem, wordt diverse malen aangevallen. Deze ligt echter op geruime afstand van het onderzoeksgebied (circa 1.100 meter)

Figuur 4: De spoorlijn (groene pijlen) lag op geruime afstand van het onderzoeksgebied. Bron: Topotijdreis.

Luchtaanvallen en bombardementen Warmond

Vanaf 1943 krijgt de geallieerde luchtmacht meer overwicht boven West-Europa en vinden er steeds meer grotere en zwaardere bombardementen plaats. Onderstaand volgt een chronologische opsomming van de luchtaanvallen en bombardementen te Warmond, welke voorkomt uit de inventarisatie van het geraadpleegde bronmateriaal:

- **6 maart 1943:** Boven Warmond verschijnen vijf Britse vliegtuigen, die op gering hoogte vliegen. De vliegtuigen zijn vermoedelijk in een luchtgevecht met vijandelijke vliegtuigen betrokken, waarbij een zeilschip op de Kagerplassen wordt beschoten. Ook de gebouwen van de Kaagsociëteit raken door de beschietingen beschadigd.² Deze aanval is voor het onderzoeksgebied Vinkenbaan niet relevant, daar deze aanval op de Kagerplassen werd uitgevoerd (op geruime afstand van het onderzoeksgebied).
- **27 maart 1943:** De Duitsers rapporteren in hun verslagen dat rond 16:30 uur een aanval met boordwapens plaatsvindt op een personentrein tussen Leiden en Warmond. Een passagier

² Warmond in de Tweede Wereldoorlog, p. 30.

wordt gedood en negen personen raken gewond.³ Deze aanval is voor het onderzoeksgebied Vinkenbaan niet relevant, daar deze aanval op geruime afstand (circa 1.100 meter) van het spoor plaatsvond.

- **22 januari 1945:** Rond 15:20 uur verschijnen acht Britse jachtvliegtuigen boven Warmond om een aanval uit te voeren op de spoorbrug over de Warmonder Leede.⁴ Deze aanval is voor het onderzoeksgebied Vinkenbaan niet relevant, daar deze aanval op geruime afstand (circa 2.000 meter) van het spoor plaatsvond.
- **21 maart 1945:** Op deze datum voeren 122 Spitfire toestellen aanvallen uit op spoorwegdoelen in omgeving/gebied van Den Haag, waaronder ook Warmond. Voornamelijk bruggen en spoorbruggen zijn het doelwit. Op 25 tot 30 locaties wordt het spoor vernield en onderbroken.⁵ Deze aanval is voor het onderzoeksgebied Vinkenbaan niet relevant, daar deze aanval op geruime afstand (circa 1.100 meter) van het spoor plaatsvond.
- **24 maart 1945:** Bij een aanval met Spitfires wordt een fabriek naast de spoorlijn ten Noorden van Warmond aangevallen, waarbij ook zeven vrachtwagens beschadigd raken.⁶ Deze aanval is voor het onderzoeksgebied Vinkenbaan niet relevant, daar deze aanval op de spoorlijn was gericht.

Figuur 5: Een Spitfire, het type toestel dat door de geallieerden bij de aanvallen op 21 en 24 maart 1945 op de spoorlijn Warmond werd gebruikt.

Er zijn in de geraadpleegde bronnen geen aanwijzingen gevonden die duiden op bombardementen of luchtaanvallen binnen het onderzoeksgebied.

³ G.J. Zwanenburg, *En nooit was het stil (deel 1)*, p. 481.

⁴ *Warmond in de Tweede Wereldoorlog*, p. 45.

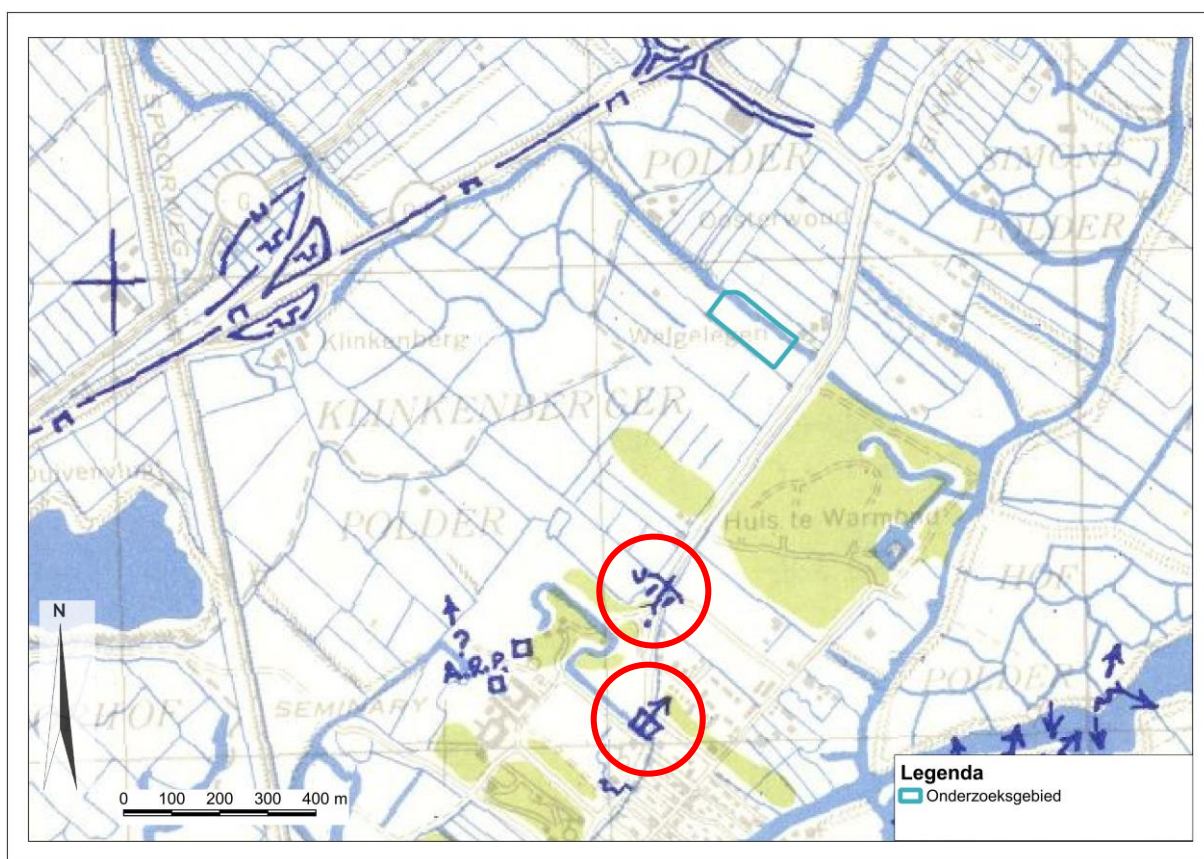
⁵ *En nooit was het stil (deel 2)*, p. 594.

⁶ *En nooit was het stil (deel 2)*, p. 605.

Duitse stellingen in nabijheid van het onderzoeksgebied

Langs de gehele West-Europese kust begonnen de Duitsers vanaf 1942 met de bouw van de *Atlantikwall*. Een kustverdedigingslinie die liep vanaf de Noorse kust tot aan de Spaanse grens bij Frankrijk om een aanval vanaf het westen af te wenden. De *Atlantikwall* bestond uit verschillende versterkingen, zoals verschillende typen bunkers, stellingen en afweergeschut. Naast Duitse verdedigingswerken aan zee, werden ook landinwaarts bunkers en stellingen aangelegd. Tijdens de Tweede Wereldoorlog maakten geallieerde vliegtuigen duizenden vluchten over bezet Nederland om die stellingen in kaart te brengen. Hierbij maakten de piloten veel luchtfoto's.

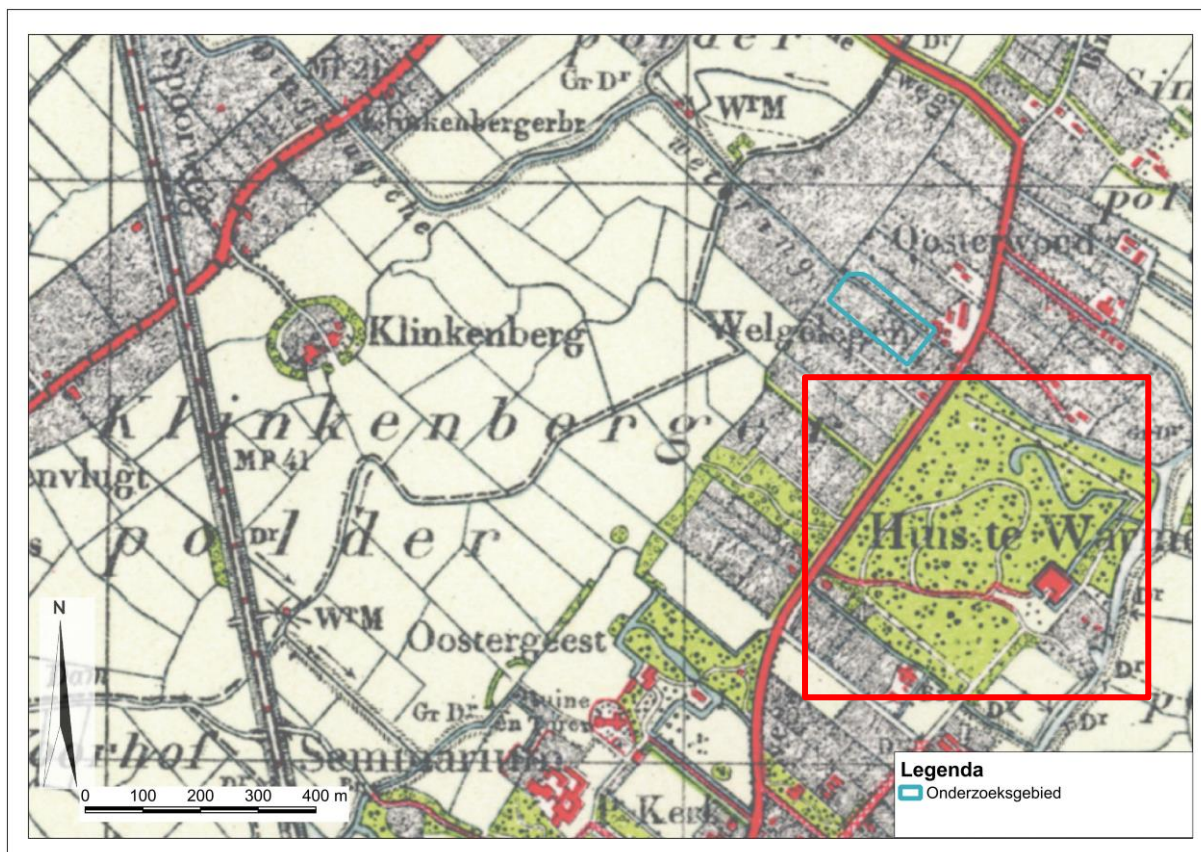
De informatie uit honderden luchtfoto's werden geïnterpreteerd en overgetekend op overlegvellen. Die overlegvellen legden de geallieerden over de stafkaart van het betreffende gebied. Op basis van de schetskaarten werden zo kaarten gedrukt waarop de bekende locaties van de Duitse verdedigingswerken in een gebied waren weergegeven. Deze noemde men ook wel de *defence overprints*. Op de *defence overprints* werd middels diverse symbolen ook aangegeven waar Duitse stellingen gesitueerd waren. IDDS Explosieven B.V. heeft een *defence overprint* uit 1945 geraadpleegd waar het onderzoeksgebied op staat. In de nabijheid van het onderzoeksgebied zijn enkele stellingen waar te nemen.

Figuur 6: Het onderzoeksgebied ligt in nabijheid van diverse Duitse geschutopstellingen (zie rode cirkels). Binnen het onderzoeksgebied (lichtblauwe omkadering) is echter geen Duitse stelling of verdedigingswerk waar te nemen. Bron: McMaster University Library

V1 locatie en bombardement op het 'Bos van Krantz'

Vanaf maart 1945 komen er geruchten in Warmond dat het bos behorende bij het Huis te Warmond (in de volksmond ook wel bekend als het 'bos van Krantz') door de Duitsers gebruikt gaat worden als lanceerinstallaties voor de zogenaamde *Vergeltungswaffen*. Er wordt een begin gemaakt met een V1 lanceerinstallatie. De bouwactiviteiten in het bos trekken de aandacht van de geallieerden die de *Vergeltungswaffen* als een gevreesd wapen zien. Op 3 maart 1945 wordt door een tweetal Britse toestellen een aanval op het bos van Krantz uitgevoerd. De V1 installatie wordt niet geraakt, wel raakt een van de afgeworpen bommen een stal van een Warmondse boer.⁷

Figuur 7: In het bos van Krantz (zie rode vierkant) wordt gewerkt aan een V1 lanceerinstallatie.

De V1 baan in het bos van Krantz werd door de Duitsers nooit afgebouwd. Er zijn geen gegevens bekend dat het onderzoeksgebied, dat op circa 100 meter afstand van het bos ligt, getroffen is door een bom.

2.3 Bevrijding

Op zaterdag 5 mei capituleren de Duitsers, wat betekende dat Nederland was bevrijd. Nadat de capitulatie officieel is, gaan in Warmond de vlaggen uit. En dan is het wachten op de Canadezen, die pas op 8 mei 1945 in Leiden zijn en vandaaruit doortrekken naar Warmond. Twee Jeeps met daarin Canadese soldaten 'bevrijden' het dorp.⁸ De oorlog is voorbij.

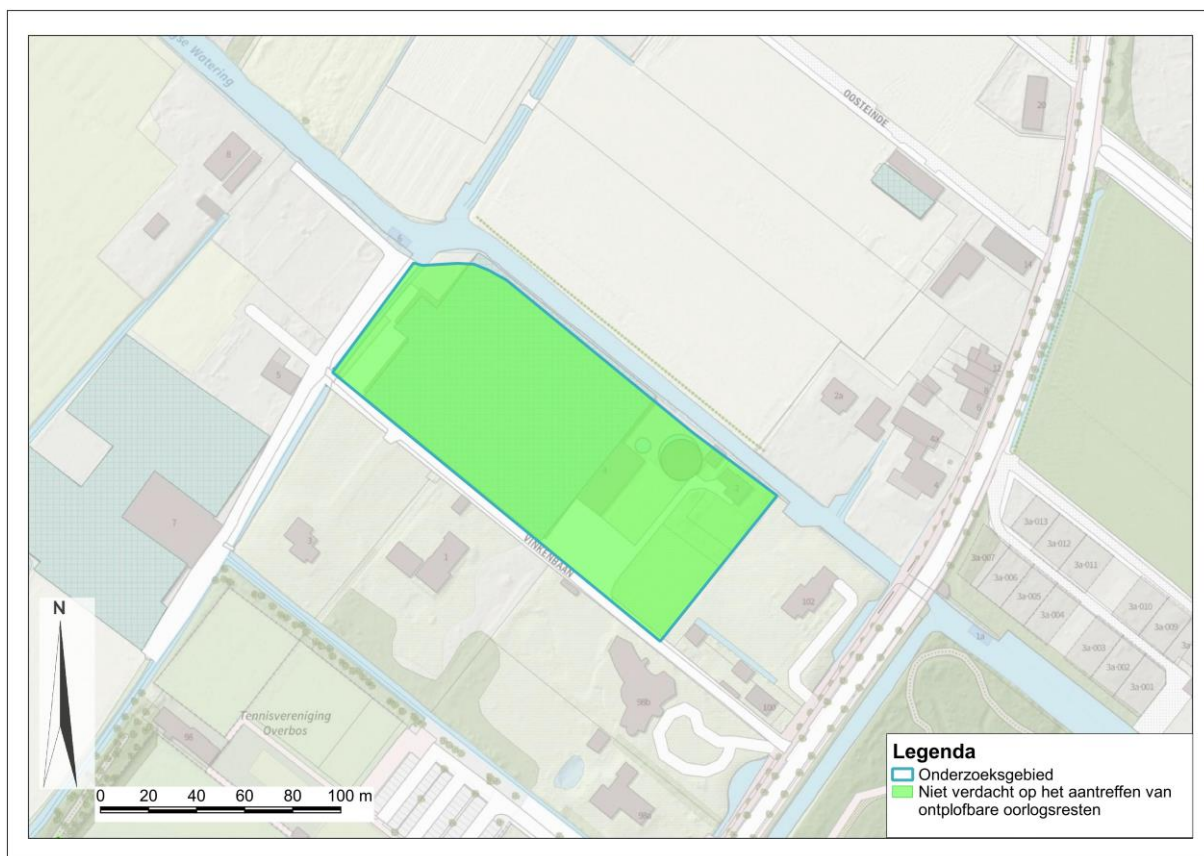
⁷ Warmond in de Tweede Wereldoorlog, p. 46.

⁸ Warmond in de Tweede Wereldoorlog, p. 50.

3. Conclusie en advies

3.1 Conclusie

IDDS Explosieven B.V. heeft diverse bronnen geraadpleegd om te achterhalen of het onderzoeksgebied tijdens de Tweede Wereldoorlog betrokken is geweest bij oorlogshandelingen. Naast de vooronderzoeken in directe nabijheid van het onderzoeksgebied en de QuickScan, zijn ook literatuur, en aanvullende bronnen geraadpleegd. Uit de geraadpleegde bodembelastingkaart, behorende bij het vooronderzoek van Bombs Away, blijkt er in directe nabijheid van het onderzoeksgebied geen verdacht gebied is afgebakend.⁹ Er zijn geen indicaties dat er binnen het onderzoeksgebied ten tijde van de Tweede Wereldoorlog oorlogshandelingen hebben plaatsgevonden die doen vermoeden dat er binnen het onderzoeksgebied ontplofbare oorlogsresten te verwachten zijn. Zodoende kan het onderzoeksgebied als niet verdacht worden beschouwd.

Figuur 8: Het onderzoeksgebied is niet verdacht op het aantreffen van ontplofbare oorlogsresten.

IDDS Explosieven B.V. streeft naar een zo groot mogelijke representativiteit van het onderzoek. Een QuickScan Ontplofbare Oorlogsresten is echter gebaseerd op een beknopt bronnenonderzoek en betreft geen compleet historisch vooronderzoek conform het Certificatieschema Vooronderzoek en Risicoanalyse ontplofbare oorlogsresten (CS-VROO). Het blijft zodoende mogelijk dat relevante informatie niet achterhaald is.

⁹ Bodembelastingkaart, behorende bij Historisch Vooronderzoek Oosteinde Warmond (Bombs Away B.V.).

3.2 Advies

Het onderzoeksgebied is niet verdacht op het aantreffen van ontplofbare oorlogsresten. De voorgenomen werkzaamheden kunnen plaatsvinden binnen de contouren van het onderzoeksgebied zoals weergegeven in figuur 1 zonder dat vervolgstappen ondernomen hoeven te worden in de explosievenopsporing. Hoewel er geen feitelijk aantoonbare aanleiding is het onderzoeksgebied verdacht te verklaren, adviseert IDDS Explosieven B.V. u om het uitvoerend personeel voorafgaand aan werkzaamheden in de te bewerken gebieden altijd te instrueren aan de hand van het Protocol spontaan aantreffen ontplofbare oorlogsresten (zie bijlage 1). De belangrijkste punten hieruit:

1. Staak onmiddellijk de werkzaamheden nabij het verdachte object;
2. Kom niet aan het object, verplaats deze niet en breng geen markeringen aan;
3. Neem contact op met de politie 0900-8844;
4. Zet de omgeving af en laat niemand toe;
5. Houd het object (op afstand) in de gaten tot de politie of de Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EODD) ter plekke is;
6. Hervat de werkzaamheden pas na overleg met de politie.

In het geval van het onverhoopt aantreffen van munitieverdachte objecten nooit en te nimmer verdere acties te ondernemen behalve direct contact op te nemen met de politie op telefoonnummer: 0900-8844.

Protocol voor het spontaan aantreffen van (vermoedelijk) ontplofbare oorlogsresten tijdens werkzaamheden

---

Doel

Het doel van dit protocol is het beschrijven hoe de betrokken medewerkers dienen te handelen bij het spontaan aantreffen van ontplofbare oorlogsresten (hierna: OO) bij de uitvoering van (grondroerende) werkzaamheden. Door het volgen van dit protocol wordt onveilig handelen met mogelijke gevolgen voor personeel en materieel voorkomen.

Inleiding

Bij bodemroerende werkzaamheden kunnen in Nederland (restanten van) OO uit de Tweede Wereldoorlog aangetroffen worden. Nederland is immers vijf jaar lang oorlogsgebied geweest.

Om het risico op het aantreffen van dergelijke OO te verkleinen kan een historisch vooronderzoek uitgevoerd worden. Dit onderzoek bepaald of het gebied verdacht is op OO. Aansluitend kan een opsporingsonderzoek uitgevoerd worden voor het daadwerkelijk opsporen van OO. Hoewel het risico op het aantreffen van OO middels opsporing geminimaliseerd wordt, is het niet geheel uit te sluiten dat tijdens grondroerende werkzaamheden spontane vondsten van OO worden gedaan. Ook in gebieden waar op basis van ervaring of onderzoek geen OO worden verwacht, kunnen deze aangetroffen worden.

In dit protocol wordt beschreven hoe men om dient te gaan met het vinden van vermoedelijke OO en hoe er gehandeld dient te worden in een dergelijk geval. De beschrijving van de handelswijze kan opgedeeld worden in drie fasen:

1. Voor aanvang van de werkzaamheden;
2. Bij het aantreffen van een verdacht object;
3. Afhandeling door de Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EODD).

Bij dit protocol zijn enkele voorbeelden van OO weergegeven om het herkennen van dergelijke objecten enigszins te vergemakkelijken (zie bijlage). De beoogde resultaten van dit protocol zijn de spoedige ruiming van het verdachte object, het voorkomen van onnodige risico's en het creëren van een veilige werkomgeving.

Aantreffen van een verdacht mogelijk explosief object

Bij het aantreffen van een object, een OO, of door de vinder als zowaar wordt aangemerkt is het van groot belang dat de vinder correct handelt. De manier van handelen wordt hieronder besproken en staat stapsgewijs aangegeven.

De vinder van het object dient er voor te zorgen dat:

- De werkzaamheden direct na de vondst worden stil gelegd nabij het verdachte object (50 meter rond de locatie van het object);
- Het object **NIET** wordt beroerd;
- Het object **NIET** wordt verplaatst;
- Het object wordt **NIET** gemarkeerd;
- Omgeving van het object afzetten en zo veel mogelijk vrijhouden van personen;
- Verdacht object in de gaten houden totdat politie of EODD arriveert;

De vinder van het object of een door hem toegewezen persoon zal zo spoedig mogelijk het bevoegd gezag of diens vertegenwoordiger, de politie, over de vondst informeren. Tevens, indien het van toepassing is, de opdrachtgever/uitvoerder in kennis stellen van de vondst.

Bij het melden van de vondst van een vermoedelijk OO dient tenminste de volgende informatie doorgegeven te worden:

- Naam, functie en telefoonnummer van de melder;
- De ligplaats van het object;
- Een omschrijving van het object;
- Hoeveel objecten er zijn aangetroffen;
- Naam en telefoonnummer van de contactpersoon die bekend is met de ligplaats van het object;
- (Indien mogelijk) Een foto van het object.

Let op bij het vaststellen van de gegevens dat dit wordt gedaan zonder dat het voorwerp wordt bewogen of verplaatst. Wat betreft het vermelden van de afmetingen volstaat het geven van een schatting.

De aannemer/uitvoerder dient er vervolgens zorg voor te dragen dat de werkzaamheden in de omgeving van het object stilgelegd worden. Aanwezige personen dienen uit de omgeving van het object te worden verwijderd en te worden geïnformeerd over de aanwezigheid van de vondst met het verzoek dit niet uitgebreid te melden of door te geven zoals b.v. via sociale media. In overleg met de politie kunnen aanvullende maatregelen worden genomen zoals afscherming of afsluiting van het terrein. De politie geeft vervolgens de vondst van het vermoedelijke OO door aan de EODD.

Afhandeling door EODD

Door tussenkomst van de politie zal de komst van de EODD worden geregeld. Afhankelijk van het gevaar en de ligplaats kan dit op zeer korte termijn zijn. De EODD bepaalt, na een inspectie van het object op de vindplaats, welke vervolgstappen genomen dienen te worden. Het vervolg van de handelswijze wordt door de EODD afgestemd met het bevoegd gezag en de politie. Als wordt besloten tot ruiming van het object dan is de politie het aanspreekpunt voor de EODD (en indien nodig ook voor de aannemer).

Wanneer na identificatie door de EODD van het aangetroffen object blijkt dat het niet om een OO gaat, kunnen de werkzaamheden in overleg met de EODD weer worden hervat.

Indien het aangetroffen object inderdaad een OO betreft, worden door de EODD – in overleg met de politie en het Bevoegd Gezag – stappen genomen om het OO onschadelijk te maken. Nadat het OO onschadelijk is gemaakt dient in overleg tussen de opdrachtgever en een explosieven opsporingsbedrijf/EODD bepaald te worden of er sprake is van een incidentele vondst of van een verdacht gebied. In het eerste geval kunnen de werkzaamheden weer worden hervat. In het tweede geval blijven de werkzaamheden gestaakt en worden maatregelen genomen om het risico op het aantreffen van verdere OO te minimaliseren. Bij het uitvoeren van deze maatregelen kan een CS-OOO gecertificeerd opsporingsbedrijf worden ingeschakeld.

Aan de inzet van de EODD en de eventuele benodigde lokale dienstverlening (politie en dergelijke bij ontruiming) zijn geen kosten verbonden.

Betrokken instanties

Bevoegd Gezag

De burgemeester van de gemeente waarbinnen het verdacht object wordt aangetroffen is het Bevoegd Gezag. Het Bevoegd Gezag is binnen de gemeente verantwoordelijk voor het handhaven van de openbare orde en veiligheid en dient als zodanig betrokken te worden in de besluitvorming omtrent een eventuele ruiming van een OO. Namens Bevoegd Gezag kan een vertegenwoordiger optreden. In dit geval vaak de politie.

Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EODD)

De EODD is de enige instantie in Nederland die gerechtigd is OO te ruimen. Indien een verdacht object een OO blijkt te zijn, draagt deze instantie zorg voor de ruiming en adviseert het de politie en het Bevoegd Gezag over de te nemen stappen.

Explosieven opsporingsbedrijf

Medewerkers van een opsporingsbedrijf bezitten de kennis, vaardigheden en ontheffingen om explosieven op te sporen, te benaderen en te identificeren. Daarnaast kunnen zij medewerkers voorafgaande aan de werkzaamheden instrueren hoe zij om moeten gaan met de spontane vondst van verdachte objecten.

Politie

De politie heeft tot taak het handhaven van de openbare orde en veiligheid. Als zodanig neemt de politie een centrale rol in bij het veiligstellen van de omgeving en de communicatie met de EODD en het Bevoegd Gezag. Het nummer van de politie in geval OO worden aangetroffen is: 0900-8844.

VOORBEELDEN VAN ONTPLOFBARE OORLOGSRESTEN

Afwerpmunitie (bommen)

Klein kaliber munitie (geweerpatronen) tot kaliber 20 mm

Handgranaten

Geweergranaten

Munitie voor granaatwerpers

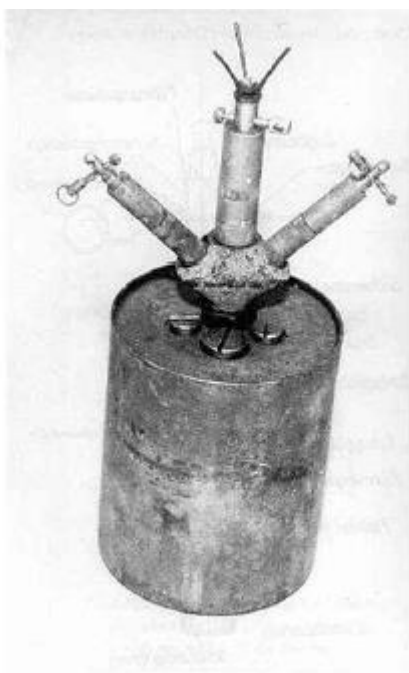
Raketten

Geschutmunitie vanaf kaliber 20 mm. (granaten en mortiergranaten)

Mijnen (anti-personeel en anti-tank)

Ontstekingsinrichtingen (van geschutmunitie)

